

Bolond urak

2022 február 02. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

• [0](#)

5

Átlag: 5 (1 szavazat)

Mérték

Legyen elég annyi...

Érdekes régi írásokat böngészni.

Itt van például *Bartha Miklós*. Akiről lassan száz évvel ezelőtől társaságot neveztek el, és nem véletlenül. A magyarság akkori élet-halál küzdelmében a Kazárföldön című útirajz nagyjából olyan mankó lehetett, mint kicsit később a Puszták népe, a mi fiatalkorunkban pedig *Csoóri* és *Csurka* írásai.

A Bartha Miklós Társaságot olyanok segítették, mint *Németh László*, *Kodály Zoltán*, *József Attila*, *Kodolányi János*, *Pethő Sándor*, a politika részéről *Bajcsy-Zsilinszky Endre*. Ennek a társaságnak ma az emléke szinte elevenebb, mint a névadóé, de gyorsan hadd szögezzük le, hogy méltánytalanul.

Évekkel ezelőtől kaptam ajándékba a rémisztően vaskos, de annál izgalmasabb „Bartha-összest”, a hajdani gondolkodó életművét. Politika, szépirodalom, akad itt minden. Hűvös, szeles decemberi napokon, amikor az ember nem vigasztalja magát mediterrán tájleírásokkal, megfelelő szellemi táplálék. Barthát olvasgatok, és arra gondolok, miféle belső erők, tiszta ég a magyarságban, hogy időről időre enciklopédikus tudású, szerves gondolkodású írásművészeket termel ki magából. Olyasfélét, mint *Kemény Zsigmond* vagy *Németh László*, és hadd ne játsszunk a nevekkkel, mert bár nincsenek sokan, akik vannak, azokat felsorolni mégis hosszadalmas volna.

Bartha életfilozófiáját, alkotmányos véleményét, kisebbségi ügyekben kifejtett érvelését nem ennek a cikknek kell összefoglalnia. Legyen elég annyi, hogy nem pusztán elfeledett, de kirekesztett írója, gondolkodója is a XIX. századnak. Pontosan azért került indexre, amiért *Erdélyi József* vagy *Tolnai Lajos* is kibillent a magyar irodalomtörténetből. Ha már kibillent, nekünk, XXI. századi Bartháknak szükséges elmondanunk, hogy vegyék kézbe az írásaikat, szerezzék be a könyveiket, olvassátok, mert nem egy hajdanvolt hűbéres birtok szenttelen bemutatásával, hanem magyar szívvvel, magyar ésszel szerzett juss az övék.

Krúdy emlékezetes novellájában (Isten veletek, ti boldog Vendelinek!) Szindbád éppen kanalazza levesét, ütögeti velőcsontját, amikor a pincér oldottabb történet felé kalauzolja őt. Nőről, szerelemről esik szó. Aztán a pincér furcsa történetén túl, valahol a ködös tartományban, elsüllyedt világok romjain szó esik egy bizonyos bolond falusi úrról, aki elvette a feleséget, romlott nő. Az ismerős nevet és élethelyzeteket azonosító Szindbád ekkor csendesen jegyzi meg, hogy az úr bizony, ő maga volt, mire a megdöbbenő pincér szemé olyan lett, mint a házi nyúlé, idézem pontosan Krúdyt.

Ott ülnek-állnak hát ketten az étteremben, vendég és pincér, és egyazon nő férjei voltak hajdanán.

Barthát olvasva mi is vendégek vagyunk, valakik, akik voltaképpen a saját történetüket olvassák, bár a tetszetős csomagolás szerint látszólag másról, valami távoliról, idegenről lehet szó. A századfordulós irodalomnak (*Krúdy*) ugyanaz a hajlékony bizonytalansága, amely a korszak politikai publicisztikájáé (*Bartha*). Rokon lelkek ezek is, mi is, akik száz évvel később megpróbáljuk megérteni őket. Nagy hatalmi állásából töppedő ország, magyar alkotmányvédelem és folyamatosan leselkedő veszélyek, a múlt árnyai és a jelen reménytelensége, és mégis, mindenek fölött az élni akarás, a nemes ösztön és az egyenesség az élet dolgaiban – ilyesmi annak a kornak a szelleme. Ahogyan a mai koré is. Ha tehetnénk, ott ülnénk mi is naphosszat a „szolid polgári vendéglőben”, nőről, jószágról, ebédre gondolkodnánk, feltárnánk a múltat, szomorkodnánk, álmodoznánk. Csak éppen ne velünk történne, amiről itt szó esett. Lenne valaki másé a bánat, és ami köpönyegéből elkerelkedik időről időre: a romlás.

Barthát olvasgatva elsősorban tehát mi magunk, a romlás és bátorság urai jutunk eszünkbe. A kétségbeesett hegymászók, akik önként vállalják a sorsukat, és a saját könnyedségükre alapozva igyekeznek eljutni a csúcsra. Mert hát *Bartha Miklós* nemcsak jeles író, de aktív politikus is a századfordulón, méghozzá negyvennyolcas, hazafias személyiség. Amit és ahogyan ír, abban mindig erdélyi, lépünk tovább, székely, hiszen több síkon mozog, átlátja a gondokat-bajokat, mindenre ismer megoldást. Sokoldalúsága mögött gazdag élettapasztalat, cikkei mögött megélt valóság, ennél többet ma sem kívánhat magának az íróember. Ami azonban a legfontosabb: legtöbb írása mögött józan számítás, puritán egyszerűség és gazdaságos indíttatás lapul. Tudja, hogy a nagybirtok helyett fejldépes parasztgazdaságokra volna szükség, hogy a nemzetiségi izgatás ellen nemcsak az államnak, hanem a helyieknek is harcosan fel kellene lépniük, érzi, látja, hogy a régi Magyarország lassan elsüllyed, ami pedig utána következik, annak a sorsa jórészt rajtunk, a kortárs akaratán áll.

Bartha halála után néhány évvel kitört az első világháború, és nagyjából száz esztendővel ezelőtt hazánk sorsa megpecsételődött. A magyar nemzet és a magyar emberek sorsát azonban nem pusztán az aktuális politikai változások döntenek el. Ha kényszerpályán haladunk, ha állandóan önvizícióra kényszerülünk is, a lényeg, a nemzethez fűződő hűség és áldozatvállalás akkor is örök. Erről Krúdy sem nyitna vitát, bár a hazát talán csak mi látjuk bele a hűtlen asszonyságról disputált irodalmi részletbe. Bárhogy is van, idézzük búcsúzóul, hiszen az élet és a halál kéz a kézben jár szerelemben, hazaszeretetben egyaránt. Bolond falusi úr... Azt a fegyvert soha nem magad ellen kell fordítani...

„– Hát béresné lett Patience? – kérdezte ismét a kis pincér és a két kis jelentéktelen szeme felfogott a régi emlékektől.

– Ne törődjön vele – csillapította a vendég. – Én is búsulok utána, de bizony az étvágyamat nem adom érte.

– Én elzülöttem miatta, – felelt a kis pincér. – Látja, hogy milyen szesz és kopasz vagyok! A fogaim csak úgy lógnak a számban. A falnak esek mindig, amikor hazamegyek és az ágy alatt ébredek fel. Néha beverek a kezemmel egy ablakot, anélkül, hogy tudnám, hogy miért. Éjszaka munka után kóborlok az utcán, mert attól félek, hogy otthon felakasztom magam...

– Nono – felelt csillapítólag a vendég. – Én se merek otthon töltött fegyvert tartani. Fertelmesen hosszúak azok a falusi éjszakák.”

Szentesi Zöldi László - www.demokrata.hu

Tisztelt olvasók!

Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkkukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következő címen: <https://twitter.com/syracuse73>. illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: <https://www.facebook.com/flagmagazin>

- Minden "lájk számít, segíti a magazin működését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló

